

KURIERO INTERNACIONALA

Redaktero: Jean Martignon

Imprimita en Europa

KURIERO INTERNACIONA, N° 2 - 2003

Agosto-December 2003

Redaktero :

Jean Martignon,
12, rue Maurice Utrillo, F-91600 Savigny sur Orge
Francia - France
Elektronika adresi :
jeanmartignon@minitel.net
martignon.jean@wanadoo.fr

Publikigita kun la afabla helpo da Fernando Tejón Rubial di la Ido-Societo Hispana.

VORTO DAL REDAKTERO

Nia samideano Fernando Tejon Rubial qua savas bone uzar komputoro aceptis helpar me por imprimir Kuriero Internaciona. Me esas extreme gratitudoza pro lua pronteso kunagar por nia komuna skopo, t.e. nia Internaciona Linguo Ido e por nia Idala buletino KURIERO INTERNACIONA, qua danke lua helpo havos multe plu bela aspekto. Ico esas laudinda exemplo di amikeso e kunlaboro internaciona. Me agos omnamaniere por ne deceptar mea lekteri e me expresas ankorefoye mea maxim kordiala danko a Fernando.

Me intencas duminstante publikigar KURIERO INTERNACIONA ye singla trimestro. Se omno funcionos bone, lore lo povus esar ye singla duesma monato. La preco dil abono esas po dek euri yarale.

Sincere via JM :::---

VAKANCO-DIO

Recente por obtenar pekunio en la skopo helpar olda personi tre severe sufrinta pro la kanikulo dil somero 2003, la Franca gubernierio savigis ke lu intencas supresar un ek la oficala vakanco-dii; la pekunio tale ganita servus la supre mencionita skopo. La propozita dio esis la lundio sequanta la pentekosto-festo, ma ico produktis forta opozo da la sindikatisti e da la katolika Eklezio. Tatempe, lektanta Germana diala jurnalno me vidis Germana jurnalistino propozar, ke vice la Pentekostala lundio, mea samlandani devus prefere supresar la 11ma di novembro kom vakanco-dio. Nome ica dio celebras la desvinko di Germania en 1918 e la kombatanti di ca milito esas preske omna mortinti. La dicita jurnalistino nule konocas, o nur puke, la Franci, nam la supreso di ta vakancala dio produktus generala e fortega opozo. Tamen to quon mea samlandani celebras ye la 11ma di novembro, nunepuke, ne esas vere la aniversario di la desvinko di Germania, ma la milito-ceso qua finis quar yari de nedicebla sufri dil kombatanti e qua cesigis la kombato, iranta til komplete exhausto, da la Franca naciono por mantenar lua sendependeso.

Kom rezulto dil unesma mondo-milito, en Francia, mortis tri milion militisti (oficale nur la duimo por celar la plufeblogo di Francia, lore). Tri milion e sisacentamil plusa personi sufris pro grava konsequi : infirmesi, mentala maladesi, edc... Ulte to, ne kontesas la homi di qui la vivo esis komplete perturbata per lia partopreno a la lukto e qui divenis alkoholiki o sufris pri diversa nevrosi.

La traumato rezultinta di ta milito esis tante forta ke lu ne evidenteskis quik. Ma lu aparis pose ed esas ankore tre vivanta nun en la subkoncio di la populo. Exakte same kam la fakto, ke la Germani erste nun parkoncias pri lia propra granda sufri dum la duesma mondo-milito.

Lor granda trauro, onu ne quik koncieskas pri la perdo quan on facis recente, on bezonas tempo por sentar vere to quo eventis.

Tamen me devas adjuntar ke nunadie nulu pensas akuzar la Germani pri lo eventinta. On savas tre bone ke esus tote vana diskutar pri la milito-responsiveso, nam la Germana gubernierio nule esis la unika responsivo pri la konflikto. Restas la trauro-sentimento... e la memoreso.

JM :-:-:-

KELKE PRI FRIEDRICH NIETZSCHE

INTRODUKTO : La Germana filozofa-atoro Friedrich Nietzsche naskis en urbo Luetzen, Saxonia, dum 1844. Lu docis filozofio de 1869 til 1879 che l'universitato di Basel, Suisia. Pose, lu konsakris su, dum dek yari, a sua personala atoro-laboro. En 1889, il maladeskis pro mentala morbo quan onu ne savis kuracar tatempe. Il mortis pro ca morbo en 1900.

Nietzsche predikis la volo di potenteso, la hardeso kontre su e la altri, la milito kontre la febli, lo esis por tale dicar « aristokratral etiko ». Lua idei generale miskomprenesis dal tot-Germani e dal nazisti, qui misuzis oli por lia skopi. Tamen, mea-opinione, Nietzsche ipsa esis tre kulpoza, nam lu povis facile miskomprenesar e lu preparis, per lua texti, la menti a to quon lu ipsa nomizis : « La klasika epoko dil milito ». Me opinionas ke il havas granda responsiveso etikala koncerne la tragediatra eventi qui devastis Europa e Germania en la unesma duimo dil 20ma yarcento e pri qui me aludis en la preirinta artiklo. Yen texto ekvokante la superhomo di qua lu anuncas la adveno e di qua lu esas la profeto. Lua prozo en la Germana, quankam austera, esas extreme poeziala ed expresiva en ica linguo.

PRI LA SUPERHOMO

Kande Zarathustra venis en la maxim proxima urbo, qua jacis an foresti, il trovis multa homi asemblita che la merkateyo : nam on promisabis ke devos videsar kordodansero. E Zarathustra parolis tale a la homi : *Me docas a vi la superhomo*. La homo esas ulo qua devas superiresar. Quon vi agis por superirar lu ?

Omna enti til nun kreis ulo qua superiris li : e vi volas esar la refluxo di ca granda marea e prefere retroirar a l'animalo, kam superirar la homo?

Quo esas la simio por la homo ? Rido o doloroza shamo. E juste la homo devas esar ico por la superhomo : rido o doloroza shamo.

Vi iris sur la voyo de la vermo til la homo, e multo en vi esas ankore vermo. Olim vi esis simii ed ankore nun la homo esas plu simio kam irga simio.

Ta qua esas la maxim saja inter vi, lu esas ankore nur interna konflikto ed hermafrodito di planto e di fantomo. Ma kad me advokas vi divenor fantomi o planti?

Videz, me docas a vi la superhomo !

La superhomo esas la sinso di la Tero, ke via volo dicez : ke la superhomo esez la sinso di la Tero !...

PRI MILITO E MILITO-POPULO

Se vi ne povas esar santi dil savo, lore esez adminime por me lua milit-homi. I ti esas la prekursori di tala santeso...

Vi devas esar por me iti di qui l'okuli sempre serchas enemiko. Via enemiko. E che kelka ek vi esas odio quik de la unesma regardo.

Via enemikon vi devas serchar, via militon vi devas efektigar, anke per via pensi !

Vi devas prizar la paco kom moyeno por preparar plusa militi. E vi devas preferar kurta paco kam longa paco.

A vi me ne konsilas dedikar su a la laboro, ma a la kombato. A vi me ne konsilas dedikar su a la paco, ma a la vinko. Via laboro esez kombato, via paco esez vinko !...

Vi dicas : bona skopo esas olta qua santigas mem la milito, kad ? Me dicas a vi : bona milito esas olta qua santigas singla skopo. Milito e kurajo facis plu multa kozi granda, kam la hom-amo...

Revolto – ico esas la distingiteso che la sklavo. Via distingiteso esez obediemeso ! Via imperi ipsa esez obedio !

A bona milit-homo « tu devas » esas plu agreabla sono kam «me volas».

E omno, qua esas kara a vi, devas esar ankore ed ankore la imperi quin vi recevas.

Via amo al vivo esez amo a via maxim alta espero : e via maxim alta espero esez la maxim alta penso dil vivo !

Ma via maxim alta penso devas imperesar a vi da me – ed ol esas tale: la homo esas ulo qua devas superiresar.

Konseque vivez via vivo di obedio e di milito ! Longa vivo ne esas importoza!... Quala vera militisto povus volar indulgesar !

Vin me ne indulgas, vin me amas per mea tota anmo, mea fratuli en la milito !

Tale parolis Zarathustra - 1ma parto (1883).

LA ASASINO EN SUISIA DI IMPERIESTRINO ELISABETH (SISSI) DI AUSTRIA EN 1898

Recente che la interreto Italiana anarkiisto produktis trubli che nia mikra ldista komuneso per disputigar la adepti di nia linguo. Ico esas nur durigo dil aktiveso dal Italiana anarkiisti qui havas tradiciono, tempope ed ankore recente, trublifar e malfacar en la tota mondo. Ye la fino dil XIXma yarcento li ne timis politikala asasino. Yen ekstrakturo de la Franca jurnalno L'ILLUSTRATION ube publikigesis artiklo tateme en 1898.

“Onu lektis en la diala jurnali la tre detalizita raporto dil atento eventinta ye la 11ma di septembro. Do suficas hike rezumar koncize la naraco.

Imperiestrino Elisabeth,
"Sissi", en 1860, cirkume.

s-ro Roux, nule hezitante retrovenar a la desembarkeyo, onu transportas el sur improvizita kamilo kun du remili, faldebla sidili e kuseni ad la hotelo Beaurivage ube diligenta flegi prodigesas vane ad elu. Ye 15 kloki, cirkume, la mediki hastoze advokata, konstatis definitive la morto, rezulto di penetranta vunduro facita per triangulatra lamo tre pintizita, qua atingabis la kordio.”

Imperiestrino Elisabeth, qua sejournis en Caux, proxim Montreux, esis en Genève depos la preirinta dio. Saturdie, ye 13 kl. 30, akompanata nur da honor-siorino e da servisto, elu livis la hotelo Beaurivage, ube elu duminstante lojis. El esis iranta a la staciono dil vapor-navi, sur la kayo di Mont-Blanc por embarkar ibe e retroirar a Caux tra Territet, kande, ye la nivelo dil Brunswick-monumento, homo, venanta de la opozita direciono, saltis ad elu e donis ad el violentoza frapo ye la pektoro. L'imperiestrino falis ; ma pro ke el su rilevabis kun la helpo da komtino Irma Szatray, e ke el ipsa kredis, quale omna testi dil ceno, esar viktimo di la brutala atako da grosiero, el sucesis marchar til la navo "Genève". Erste en ol e kande la navo ja departabis, elu falis ed esvanis. Onu konstatas lore ke el vundesis, e la kapitano,

La asasinero nomesis Luigi Lucheni. Kande lu koncieskis pri la abomininda karaktero di lua ago, il suocidis en la celulo di sua karcero.

La Italiana anarkiisti havas historiale longa listo de krimini facita da li omnaloke en la mondo dum la fino dil XIXma yarcento e la komenco dil XXma yarcento. Li anke tre nocis la reputeso exterlande di lia samlandani qui tre majoritate desaprobis lia agi e nule relatis kun li. La Italiana enmigranti, tre grandanombra, lore, en diversa landi di Europa e dil mondo, tre sufris e male traktesis, quankam li esis tote senkulpa. Tale, la anarkiisti facis plusa e nombroza viktimi. Elisabeth di Austria esis nur la maxim famoza ek li.

DEVKALION E LA DILUVIO DA ZEVS

Itatempe la homi travivas la bronzala epoko. Li posedas la fairo quan Prometheus transmisis a li, e li savas forjar utensili per aloyar metali. Sur lua trono, Zevs askoltas la plendi dal dei.

- La homi volas nun nur interkombatar akuzas diino Demeter. Li ne plus rekoltas. La spiki matureskas e mortas sen falchesar, ed anke la homi mortas per fero o per hungro.

- La filiuli ocidas lia matri kande eli volas interdiktar a ili la uzado dil armi, remarkigas Hera.

- Koncerne me, tale dicas Apollo, me ne plus honorizesas pro la beleso e la estetikeso. Nur Ares egardesas.

- Tote ne, replikas Ares. Ita homi savas nulo pri la militala strategio. Li intermutilas sovaje. Me ipsa ne esas la deo dil mortigi, me esas la deo dil milito. La milito esas arto kun propra legi e diciplino, e la homi ne egardas oli.

- Lo esas suficanta klamas Zevs. Me exterminos ica stupida e superba raso. Lu turnas su a sua fratulo Poseidon, deo dil Oceano : Ni netigos ica despura Tero.

Prometheus savas lektar la penso dil dearo. Lore ilu avertas Devkalion, qua esas lua filiulo e Pyrrha qua esas lua nevino. Devkalion esas rejo di Thessalia ; lu spozigis Pyrrha qua esas lua kuzino e filiino di Epimetheus e Pandora. Tale la paro havas suficanta tempo por fabrikar batelo imitante la biblala persono Noah.

Kande la diluviala pluvo komencas aquizar la Tero, li povas refujar en lia batelo qua esas plena de viktualii. Li pacientesas dum non dii ante ke la deskresko dil aquomaso efektigesez. Zevs koncieskas ke esas du posvivanti e ja intencas exterminar li per fulmino-stroko. Apollo pledas por li :

- Indulgez li ! Quala esas la utileso dil dei se esas nula homo por pregar li ? Mea templo inundesas, e me konfesas ke sen la homi, me enoyas.

Zeus kontentigas Apollo. Pyrrha e Devkalion decensas adsur la monto Parnassos, qua emersiskas. Templon exudanta humideso li trovas ibe, e spontane, per la nutrivi quin li ankore havas, li ofras sakrifiko a Zevs.

- Ni esas sola, murmuras Pyrrha kun desquieteso. Ni pregez la dei, nam li grantis a ni esar ankore vivanta.

- Ni pregez li por ke li dicez a ni kad esas altra posvivanti superdicas lua spozulo.

Lore Zevs sendas Hermes, qua sugestas a li « ekirar de la templo e jetar dop su la osti di lia matro ! » Pyrrha konsternesas ; nultempe el audacus agar tale. La mortinti devas egardesar. Pluse, elu nule savas ube el povus trovar oli (la osti) en la fangoza oceano quan la Tero divenis. Ma Devkalion meditas. La dei parolas ofte enigmatate. Tandem lu opinionas komprenir la enigmatoza mesajo da Zevs :

- Nia matro di omni, esas la Tero. Lua osti esas dil templo la petri. Konseque olin ni povas jetar dop ni !

Pyrrha prenas petro quan elu lansas dop su. Quik la petro divenas vivanta muliero. Kande Devkalion agas same, viro aparas. Talmaniere li rivivigas la homaro.

Li ipsa havos du filiuli : Hellen, patro dil Greki, ed Amfikton. Plu tarde, omna rejala familii di Grekia, de Theba til Sparta, de Athina til Troia, asertos ke li esas decendenti de la filiuli di Devkalion e Pyrrha, e nulamaniere de la vulgara stoni jetita super lia shultri.

LE MAYA, LIA ANCIENA LINGUO E FINALA FATO

Quankam la ordinara linguo di le Maya ankore existas, on kredis ke la religiala linguo « Ch'orti » desaparabis. La regnanti e religiala chefi parolis per ta linguo, e plu signifikante, kompozis la teksti e hieroglifala pikturi quin til nun onu tote ne savas tradukar.

Tamen, linguisti recente deskovris tribuo en Guatemala qua parolas idioma decendanto di la « Ch'orti » linguo e konseque on esperas plubonigar la kompreno di la hieroglifi, same kam la « Rozeta Petro », Franca deskovro en 1799, posibligis la traduko dil Egiptiala hieroglifi.

Le Maya habitas Mez-Amerika e posedis un ek la granda civilizuri dil anciena Amerikana mondo dum 2000 yari (klasika epoko ye 325-925 p.K.). Li konstruktis impozanta urbegi, ofte kun plu kam 100 000 habitanti, havis tre evolucioninta kulturo e studiadis astronomio e matematiko. Til nun, esploristi konstatis ke la skribarto di le Maya tote ne esas afabeta, ma similesas l'Egiptiala hieroglifi. On devas adjuntar ke la dicita civilizo esis olta di la petro-epoko sen metali, charjo-bestii o rotizita veturi.

La subita desaparo di ta civilizo produktis plura teorii, e.g. lukti inter militanta partisi, desabundanta rekoltoj, politikala krizi, maladesi, tro densa populozeso e mem revolto da la laboristi.

Autoro Richard Gill, deskovris ke dum la yari 610, 860 e 910 p.K. eventis tri katastrofatra senpluvesi, e la klimatologiisto, Gerald Haug di Zürich, pos rikonsidero di anciena vetero-statistiko, opinionas ke lo esas potenta expliko por la plufeblogo di la «Maya»-ala civilizo. Singla periodo di senpluveso mortigis granda nombro de habitanti ed on bezonis multa yari por rekuperar prosperoza stando.

Tala abrupta chanji di klimato evidente afliktis le Maya dum la finala yarcenti di lia civilizo, e per explorado di « kern-specimeni » konsistanta ek borili, Haug donas exakta evo di la dizastri qui, pro lia akumulanta efekti, posible destruktis ta splendida exemplo di homala kulturo.

(Tradukuro de teksti ekstraktita de la jurnali INDEPENDENT, BRITANIA, e NEWSWEEK)

R. A. Stevenson.

LA MISTERIO DIL OBLIVIATA VILAJETO (SEQUO)

Rezumo di lo preirinta : *Viro lojanta en Parisana regiono en 1943, recevas stranja letro da olda mortanta onklulo, qua evas 120 yari...*

- Quo esas ica rakonto di riaparanto ?

- Me ne savas plu multe kam tu, nam kompreneble me ne tre informesas pri la vivo ed agi di mea preonkluli, qui omni esis mortinta, ye mea konoco, longatempe ante mea nasko.

- La kuverto sendesis perposte en Dourdan ye la 14ma di junio, risendita ye la 20ma de Dunkerque a Paris, che la fratino di patro, mortinta, deube ol sendesis itere a lua gefilii en Bretonia, e pose ol sendesis ankorefoye da li adhike.

- Ni esas ye la 12ma di julio. Lo forsan ne esus desagreabla pasar kelka dii en la ruo...mem se ica oldega onklulo ne plus existas... sugestas lore mea spozino.

- Tamen karino, ni examenez kelke la donataji di ca historio... neversimila, ante entraprezar aventuro qua povas esar jokacho. Ni havas :

1°- Nekonocata preonklulo, desaparinta en 1870 - e qua subite rezolvas skribar a mea patro, di qua il apene savas la existo dil rezideyo en Dunkerque.

2°- Neuposibla evo ... 120 yari !...

3°- Nekonocata vilajacho en departemento Eure-et-Loir, a qua on povas acesar nur per la mediaco da misterioza voyajanti. Segun me, ico esas jokacho, dupigo.

Kurvigante lua brovi, mea spozino regardas me kun okuli spektanta kelke «altraloke» quale kande pro questioninda fakto el serchas divinar fora «pro quo» jacanta exter la komuna limiti dil intelekteleblo.

- Ni vidos, dicas el.

- E tranquile, el iras querar en la skribo-moblo granda buxo ube el sorgoze ordinas : dokumenti, diplomi, letri e pergameni sub la rubriko: « Familiala dokumenti », e pos apertir ol, ekstraktas de olu genealogiala listo establisista olim e konstante aktualigita depos ta tempo.

- ... Auguste... yen ilu... 7ma filio di Louis Futaies, naskinta ye la 20ma di aprilo 1822, en Bourbon-Vendée (nunepoke nomizita La Roche-sur-Yon). Chefo di kombato-trupo, desaparinta lor la kombati cirkum Châteaudun dum decembro 1870. Til nun ni verifikas sucesoze la aserto dal auctoro di ca letro.

- Ma Perrière tandem... Perrière les Chênes, se mem on volas dicar la komplete nomo... ka tu vere povas konceptar co ? Vilajeto di Francia nekonocata sur la mapi, obliviata dal kadastro, dal jendarmaro e dal imposto-kolektisto... adube on iras tamen per autobuso ube esas misterioza informeri... tala eskamoto esus mem plu nekredibla, kam omna rakonti da Ponson du Terrail, Jules Verne, Maurice Leblanc e s-ro Pierre Benoît kune... ed ube jacas ica obliviata vilajeto ?... komplete izolita ? en departemento Eure-et-Loir, ye min kam 100 kilometri de Paris. Ma ico ne esas sencoza !

- Ica vilajo esas forsan nur tale nomizita loko, komplete izolita... en foresto, quale indikas lua nomo, kad en querki-foresto ?

(Perrière les Chênes en la Franca signifikas Perrière che la querki NDLT).

Ma tandem, on deskovras kelkafoye, en Francia ipsa, urbi desaparinta depos multa yarcenti, quale exemple olta nomizita Ker Hoël, ed on diskutas ankore ube jacas Galla urbi qui esis prosperoza ante l'invado dal formalista barbari Romana. Pro quo ne existus ulo en Perrière ?

- La maxim simpla agomaniero, rezolvas mea spoizino, esas irar adibe. Yen la vakanco-periodo, ni ne savas adube irar, e pro ke okaziono prizentesas vidar forsan ulo nova, ni irez ad ica loko.

- Konsentite. Pro ke ni havas nula aparta impedo, ni departos lundie por deskovror Perrière les Chênes, la obliviata vilajeto.

(duro sequos)

Traduko de libro redaktita da Paul Bouchet - Inter-Kelta Arkidruido

TABLO DI KONTENAJO

Vakanco-dio.....	pagino 3
Kelke pri Friedrich Nietzsche.....	pagino 5
Asasino en Suisia di imperiestrino Elisabeth (Sissi) di Austria en 1898.....	pagino 8
Devkalion e la diluvio da Zevs.....	pagino 10
Le Maya, lia anciena linguo e finala fato.....	pagino 12
La misterio dil obliviata vilajeto.....	pagino 13

Se vu esas anarkiisto, Trockiisto o simila extremista sinistrano, vu darfas esprimas vu tote libere che la forumo : idolisto@yahoogroups.com

Se vu esas novico, vu povas plubonigar vua savo dil Idolinguo per adherar la forumo : idolerneyo@yahoogroups.com .Ica forumo esas anke por dextrani qui preferas evitar relatar kun la anarkiisti ed extremista sinistrani.

Se vu ne tre prizas politikumar, ma preferas kulturo od historio, existas anke por vu la forumo : idostab@yahoogroups.com guidata da me. Che ica forumo aparas preske singladie DIALA INFORMAJI o DIALA JURNALETO.

Se vu esas kurioza esas tote diferanta forumo qua ne esas guidata da movadala Idisto e di qua la tituli di la rubriki esas en mala Ido. Ma la mesaji ibe esas en korekta linguo. Yen la adreso di ca forumo : idisto@groups.msn.com

ALTRA REVUI :

PROGRESO esas la centrala revuo di nia movado. Lua redakterio-adreso : Ronald Bijtenhoorn - Carel van Manderstraat 1, 1964 RS Heemskerk Nederlando. E-posto-adreso : progresoredakterio@hotmail.com

Pri la redakto ipsa kunresponzas Hans Stuijbergen qua editas anke la revuo LA KORDIEGO, olqua esas buletino pri diversa kulturala e politikala temi. Adreso : Hans Stuijbergen, Cerampluin 76hs, NL-1095 BZ Amsterdam, Nederlando.